

บทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง พระพุทธศาสนา
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
สาระพระพุทธศาสนา รหัสวิชา ส ๓๒๒๐๑
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
เล่มที่ ๓

นางสมปอง เขมะสังกุล
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนบ้านผือพิทยาสรรค์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๔
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชุด พระพุทธศาสนา จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้
ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เสริมนักเรียนที่เรียนเก่ง และช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้า
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา
เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต ซึ่งเนื้อหาในบทเรียนสำเร็จรูปประกอบด้วยส่วนสำคัญดังนี้คือ
สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กรอบเนื้อหา กรอบคำถาม เฉลยคำถามในแต่ละ
กรอบ แบบทดสอบก่อนเรียน – หลังเรียน และข้อคิดที่ควรนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต
ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าว่าบทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ จะช่วยเป็นสื่อประกอบ
ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะใช้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสภาพ
ท้องถิ่น และความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งในการจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปใน
ครั้งนี้ผู้จัดทำได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดทำบทเรียนสำเร็จรูปเป็นอย่างดีจาก
นายณัฐพล บรรณกาล รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านผือพิทสรณ์ ฝ่ายวิชาการ คณะครู
โรงเรียนบ้านผือพิทสรณ์ และได้รับความร่วมมือจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
โรงเรียนบ้านผือพิทสรณ์ ทุกคน ผู้จัดทำจึงขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

สมปอง เขมะธัญกุล

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำแนะนำสำหรับครู	๑
คำแนะนำสำหรับนักเรียน	๒
สาระสำคัญ	๓
จุดประสงค์การเรียนรู้	๓
แบบทดสอบก่อนเรียน	๔
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	๖
กรอบที่ ๑ สัตว์โลกยอมเป็นไปตามกรรม	๘
คำถามกรอบที่ ๑	๙
เฉลยคำถามกรอบที่ ๑	๑๐
กรอบที่ ๒ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	๑๑
คำถามกรอบที่ ๒	๑๓
เฉลยคำถามกรอบที่ ๒	๑๔
กรอบที่ ๓ การสั่งสมบุญนำสุขมาให้	๑๕
คำถามกรอบที่ ๓	๑๖
เฉลยคำถามกรอบที่ ๓	๑๘
กรอบที่ ๔ ผู้บุญยอมได้รับการบูชาตอบ	๑๙
คำถามกรอบที่ ๔	๒๐
เฉลยคำถามกรอบที่ ๔	๒๑

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
กรอบที่ ๕ ข้อคิดที่ควรนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต	๒๒
แบบทดสอบหลังเรียน	๒๓
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	๒๖
บรรณานุกรม	๒๗
ประวัติย่อของผู้จัดทำ	๒๘

คำแนะนำสำหรับครู

๑. ครูเตรียมบทเรียนสำเร็จรูปให้ครบตามจำนวนนักเรียน
๒. ศึกษาบทเรียนสำเร็จรูปตั้งแต่กรอบแรก จนถึงกรอบสุดท้าย ทั้งเนื้อหา กิจกรรมให้เข้าใจ ก่อนปฏิบัติกิจกรรมต่อไป
๓. ศึกษาว่ากิจกรรมในกรอบใดที่ครูต้องเป็นผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษาบ้าง
๔. ใช้บทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง “พุทธศาสนาสุภายิต”
๕. ใช้บทเรียนสำเร็จรูปนี้เสริมนักเรียนที่เก่ง และช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้าให้เรียนทันเพื่อน
๖. พยายามชี้แจงให้นักเรียนอ่านคำแนะนำในการใช้บทเรียนสำเร็จรูป และปฏิบัติการทุกขั้นตอน ทุกกรอบ ทั้งเนื้อหา กิจกรรม คำถาม คำตอบ หรือแบบประเมินผลก่อนเรียน – หลังเรียน
๗. ครูชี้แจงนักเรียนว่าเมื่อทำแบบทดสอบก่อน – หลังเรียน หรือตอบคำถาม ทุกกรอบนักเรียนไม่ควรเปิดดูคำตอบก่อน นักเรียนควรมีคุณธรรม ประจำตัวมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง

คำแนะนำสำหรับนักเรียน

บทเรียนสำเร็จรูป พระพุทธศาสนา เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต จัดทำขึ้นเพื่อให้ นักเรียนได้
ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โปรดอ่านคำแนะนำก่อนการศึกษา

บทเรียนสำเร็จรูปเล่มนี้ต่อไป

๑. บทเรียนนี้ไม่ใช่ข้อสอบ นักเรียนพยายามทำไปเรื่อย ๆ ทีละกรอบ นักเรียนจะได้รับความรู้
ได้ทำแบบฝึกทักษะ และกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตัวนักเรียนเอง
๒. ก่อนศึกษาเนื้อหาในบทเรียน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเสียก่อน
๓. เริ่มทำตั้งแต่กรอบแรก เรียงลำดับ ห้ามข้ามกรอบโดยเด็ดขาด
๔. อ่านคำอธิบาย คำถามให้เข้าใจ แล้วจึงตอบคำถามลงในกระดาษเปล่า อย่าขีดเขียน
ข้อความใด ๆ ลงในบทเรียนสำเร็จรูป
๕. เมื่อตอบคำถามเสร็จ จึงเปิดไปดูคำตอบในหน้าถัดไป
๖. เมื่อศึกษาจบทุกกรอบแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ตรวจสอบคำตอบ
เปรียบเทียบกับคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อประเมินความก้าวหน้าของตนเอง ถ้า
ไม่ผ่านเกณฑ์ ให้นักเรียนเริ่มศึกษาใหม่ตั้งแต่กรอบที่ ๑ เป็นต้นมา
๗. นักเรียนไม่ควรเปิดดูคำตอบก่อน ควรมีคุณธรรมประจำตัวมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง

บทเรียนสำเร็จรูป

เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกพุทธศาสนสุภาษิตที่นักเรียนรู้จักได้
๒. อธิบายความหมายพุทธศาสนสุภาษิตได้
๓. สามารถนำข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพุทธศาสนสุภาษิตไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

สาระสำคัญ

พระไตรปิฎกเป็นคัมภีร์เก็บรวบรวมคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ทรงแสดงแก่ประชาชนรวมทั้งมีคำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาและสาระคำสอนที่เรียกว่า พุทธศาสนสุภาษิต ซึ่งเป็นการสรุปคำสอนสั้นๆ แต่แฝงด้วยปรัชญาธรรม คติธรรม ที่เป็นข้อคิดสอนใจอันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษา และนำไปเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

แบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง

- ก. กรรมทำให้เป็นคนดี
- ข. กรรมทำให้เป็นคนชั่ว
- ค. ชีวิตของคนเป็นผลของกรรมดี
- ง. ชีวิตของคนเป็นไปตามกรรม

๒. คำว่า “สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม” สัมพันธ์กับข้อใด

- ก. ความชั่วไม่ทำเสียเลยดีกว่า
- ข. กรรมให้ผลเฉพาะในชาติหน้า
- ค. เรามีกรรมเป็นของตน เป็นผู้รับผลของกรรม
- ง. กรรมที่ทำแล้วจะดีหรือชั่วอยู่ที่ผลของกรรม

๓. เหตุใดจึงกล่าวว่า “คนเรามีชีวิตเป็นอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับกรรมหรือการกระทำของเรา” ข้อความนี้สอดคล้องกับข้อใด

- ก. เพราะกรรมเป็นสิ่งกำหนดชะตาชีวิต
- ข. เพราะกรรมจะสนองแก่ผู้ที่กระทำไม่ดีเท่านั้น
- ค. เพราะคนเรามีบาปจึงต้องเกิดมาเพื่อชดใช้กรรม
- ง. เพราะเรามีกรรมเป็นของตน เป็นผู้รับผลของกรรมทั้งดีและชั่ว

๔. พระพุทธศาสนาสอนว่า คนที่ยังไม่หมดสิ้นซึ่งกิเลส เมื่อตายไปแล้วต้องเกิดใหม่ ใครจะได้ไปเกิดที่ใดนั้น ย่อมเป็นไปตามกรรมที่ตนทำไว้ เช่น ผู้ทำไม่ดีอาจไปเกิดในนรก ผู้ทำความดีอาจไปเกิดในสวรรค์ ดังนั้น หากต้องการไปเกิดในสวรรค์ เราควรปฏิบัติอย่างไร

- ก. ปฏิบัติตนตามศีล ๕
- ข. ปฏิบัติตนตามหลักอริยสัจ ๔
- ค. ปฏิบัติตนตามแบบอย่างครู อาจารย์
- ง. ปฏิบัติตนเพื่อให้ทุกข์แก่ผู้อื่นน้อยที่สุด

๕. คำว่า “กัลยาณการี กัลยาณิ ปาปการี จ ปापกัม” มีคำแปลตรงกับข้อใด

- ก. ทำความดีไว้ดีกว่า
- ข. ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
- ค. ควรทำตามคำสั่งของผู้ปรารถนาดี
- ง. กรรมย่อมจำแนกสัตว์ คือให้ทราบและประณิด

๖. คำว่า “กุศล” หมายถึงข้อใดถูกต้องที่สุด

- ก. ความดี
- ข. ความสุข
- ค. ความสบายใจ
- ง. ความสบายกาย

๗. คำว่า “การสั่งสมบุญ นำสุขมาให้” สอดคล้องกับข้อใด

- ก. กมมุนา วตฺตตี โลโก
- ข. สุขโฆ ปุญฺญสุตฺต อจฺจโย
- ค. ปุชโก ลภเต ปุชํ วนฺตโก ปฏินฺนํ
- ง. กัลยาณการี กัลยาณิ ปาปการี จ ปापกัม

๘. จุดมุ่งหมายของพุทธศาสนสุภาษิตว่า”จงเตือนตนด้วยตนเอง” คือข้อใด

- ก. สอนให้เป็นคนรอบคอบ
- ข. สอนให้เป็นคนรู้จักปรับปรุงตนเอง
- ค. สอนให้เป็นคนรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
- ง. สอนให้เป็นคนรู้จักฟังตนเองให้มาก ฟังคนอื่นให้น้อย

๙. “บุญกิริยาวัตถุ” คือวิธีการทำบุญที่คนทั่วไปมักจะให้ความสำคัญ ประกอบด้วยอะไรบ้าง

- ก. ทำบุญด้วยการให้ ด้วยการรักษาศีล และด้วยการเจริญภาวนา
- ข. ทำบุญด้วยการอ่อนน้อม ด้วยการรับใช้ และด้วยการเกื้อยความดีให้คนอื่น
- ค. ทำบุญด้วยการยินดีในความดีของผู้อื่น ด้วยการฟังธรรมหาความรู้และด้วยการให้
- ง. ทำบุญด้วยการสั่งสอนธรรมให้ความรู้ ด้วยการทำความเห็นให้ตรง และด้วยการรักษาศีล

๑๐. คำว่า”อามิสบูชา” หมายถึงข้อใด

- ก. การบูชาด้วยการปฏิบัติ
- ข. การบูชาด้วยวัตถุสิ่งของ
- ค. การแสดงออกถึงความรู้สึก
- ง. การบูชาด้วยอาการนอบน้อม

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต

๑.	ง
๒.	ง
๓.	ง
๔.	ก
๕.	ข
๖.	ก
๗.	ข
๘.	ง
๙.	ก
๑๐.	ข

กรอบที่ ๑

พุทธศาสนสุภาษิต

พุทธศาสนสุภาษิต หมายถึง ข้อความหรือถ้อยคำที่เป็นคำสอนของพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นคติเตือนใจให้ชาวพุทธปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม โดยพุทธศาสนสุภาษิตเป็นถ้อยคำที่สั้น กระชับรัด เข้าใจง่ายแต่มีความลึกซึ้ง

๑. กมฺมุนา วตฺตตี โลโก: สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม

กรรม แปลว่า การกระทำ และมักหมายรวมถึงผลแห่งการกระทำ พระพุทธศาสนาสอนว่า คนเราจะมีชีวิตเป็นไปอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับกรรม หรือการกระทำของเรา คนที่เกียจคร้านสันหลังยาวจะมีความเจริญในอาชีพ การงานได้อย่างไร คนที่ครุ่นคิดพยาบาทหรืออิจฉาริษยาผู้อื่นจิตใจจะสงบสุขได้อย่างไร ถ้าอยากเป็นคนบริสุทธิ์ก็ต้องทำแต่สิ่งที่บริสุทธิ์ และต้องทำด้วยตนเอง คนอื่นทำให้ไม่ได้

ที่มา : หนังสือเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำถาม

๑. พุทธศาสนสุภาษิต หมายถึงอะไร
๒. พุทธศาสนสุภาษิต มีลักษณะอย่างไร
๓. กมฺมุนา วตตตี โลโก: แปลว่าอย่างไร
๔. คนบริสุทธฺิ มีลักษณะอย่างไร
๕. คนเราจะมีชีวิตไปอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับอะไร

เฉลยอยู่หน้าถัดไปนะคะ

เฉลยกรอบที่ ๑

คำตอบ

๑. หมายถึง ข้อความหรือถ้อยคำที่เป็นคำสอนของพระพุทธศาสนา
๒. มีลักษณะ เป็นถ้อยคำที่สั้นกะทัดรัด เข้าใจง่ายแต่มีใจความลึกซึ้ง
๓. แปลว่า สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม
๔. ทำแต่สิ่งที่ดีบริสุทธิ์ และต้องทำด้วยตนเอง คนอื่นทำให้ไม่ได้
๕. ขึ้นอยู่กับกรรม หรือการกระทำของเรา

เก่งจังเลยตอบถูกทุกข้อ
ไข่มุขจะรับรางวัลไปเลย

กรอบที่ ๒

๒. กลยาณการี กลยาณ ปาปการี จ ปาปกั : ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว พระพุทธศาสนามีหลักคำสอนที่สำคัญยิ่งข้อหนึ่ง เรียกกันว่า “แห่งกรรม” กฎแห่งกรรมมีความหมายว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว การให้ผล แห่งกรรมนี้มีผู้สงสัยกันมากกว่า ทำดีได้ดีจริงหรือทำชั่วได้ชั่วจริงหรือ เพราะที่เห็นๆกันอยู่ ทำดีไม่ดีก็มี ทำชั่วได้ดีก็มี เพื่อให้เข้าใจปัญหานี้ จะแบ่งการให้ผลของกรรม เป็น ๓ ระดับ ดังนี้

๒.๑. ระดับภายในจิตใจหรือคุณภาพของจิต กรรมทำให้เกิดผลในจิตใจ มีการสั่งสมคุณสมบัติ คือคุณภาพ ทั้งฝ่ายดีและฝ่ายชั่ว กล่าวคือ “ทำดีเมื่อใด ก็เป็นคนดีเมื่อนั้น ทำชั่วเมื่อใด ก็กลายเป็นคนชั่วเมื่อนั้น

ที่มา : หนังสือเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

๒.๒. ระดับบุคลิกภาพและอุปนิสัย กรรมที่ทำลงไปทำให้เกิดผลในการ สร้างเสริมลักษณะนิสัย ปรงแต่งลักษณะความประพฤติ การแสดงออก ทำที่การวางตัว การปรับตัวผลของกรรมนี้สืบเนื่องมาจากระดับที่หนึ่ง คือ เมื่อคุณภาพของจิตสูงหรือต่ำก็แสดงออกมาทางบุคลิกลักษณะท่าทาง อุปนิสัย ใจคอ

๒.๓. ระดับภายนอกหรือผลทางสังคม ผลของกรรมระดับนี้ คือ สิ่งที่มีมองเห็นในชีวิตประจำวัน เช่น ลาก ยศ สรรเสริญ สุข ทุกข์ อันเป็นผลที่เขาได้รับใน สังคมที่เขาอยู่ ผลภายนอกนี้ทางพระพุทธศาสนาไม่ถือว่าเป็นผลโดยตรงของการทำดีทำชั่ว เป็นเพียงผลพลอยได้ไม่ถือเป็นเรื่องสำคัญนัก คนที่มักกล่าวทำนองคัดค้านหลักแห่งกรรมว่า “ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป” มักจะมองดูแต่ผลภายนอกหรือผลพลอยได้เพียงอย่างเดียวโดยไม่นึกว่าผลของความดีที่สำคัญกว่าและจะต้องได้รับแน่นอน คือความสะอาดของจิตใจ คุณภาพจิตที่สูงขึ้น และความเป็นคนดี มีบุคลิกลักษณะและอุปนิสัยที่พึงประสงค์ ถ้ารำลึกอยู่เสมอว่า “ทำความดี ย่อมได้ความดี” แทนที่จะคิดว่า “ทำความดี ได้ของดี”

ที่มา : หนังสือเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ หน้า ๕๐

คำถามกรอบที่ ๒

คำถาม

๑. กลุ่ชาณการี กลุ่ชาณ ปาปการี จ ปาปกั แปลว่าอย่างไร
๒. กฎแห่งกรรม มีความหมายว่าอย่างไร
๓. ผลกรรมแบ่งเป็นกี่ระดับ อะไรบ้าง
๔. สมศรี มีความประพฤติดีงาม เป็นที่รักใคร่นับถือของคนโดยทั่วไป เป็นผลกรรมในระดับใดของเขา
๕. สมชายได้รับรางวัลลูกกตัญญูประจำปี เป็นผลกรรมในระดับใดของเขา

เฉลยอยู่น้ำถัดไปนะคะ

เฉลยกรอบที่ ๒

คำตอบ

๑. แปลว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
๒. มีความหมายว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
๓. แบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ
  - ๓.๑ ระดับภายในจิตใจหรือคุณภาพของจิต
  - ๓.๒ ระดับบุคลิกภาพ และอุปนิสัย
  - ๓.๓ ระดับภายนอก หรือระดับผลทางสังคม
๔. ระดับที่ ๒
๕. ระดับที่ ๓

ถ้าตอบถูกเก่งมากเลย

กรอบที่ ๓

๓. สุโข ปุณฺณสุตฺต อรรถุโธ : การสั่งสมบุญนำสุขมาให้บุญแปลว่า ความดีงาม การทำบุญทำได้ ๑๐ วิธี เรียกว่า บุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ได้แก่

๑. ทำบุญด้วยการให้
๒. ทำบุญด้วยการรักษาศีล
๓. ทำบุญด้วยการเจริญภาวนา คือฝึกอบรมจิตใจ
๔. ทำบุญด้วยการอ่อนน้อม
๕. ทำบุญด้วยการรับใช้
๖. ทำบุญด้วยการเกลี้ยความดีให้ผู้อื่น
๗. ทำบุญด้วยการยินดีในความดีของผู้อื่น
๘. ทำบุญด้วยการฟังธรรมหาความรู้
๙. ทำบุญด้วยการสั่งสอนธรรมให้ความรู้
๑๐. ทำบุญด้วยการทำความเห็นตรง

การทำบุญย่อมให้ความสุขแน่นอน การให้ (หรือทาน) เป็นการขัดเกลา
กิเลส ทำให้จิตใจผ่องใส ทำให้การประกอบอาชีพการงานเป็นไปอย่าง
ปลอดโปร่ง ไม่คิดคดโกงหรือทุจริตกับใคร การรักษาศีลทำให้เป็นคนดีมี
ศีลธรรม มีคนรักใคร่และไว้วางใจ ในทางโลก จะทำให้การทำงานเป็นไปอย่าง
ราบรื่น มีความสุขตามอัธยาศัย มนต์ทางธรรมทำให้เกิดความสงบ การเจริญ
ภาวนานั้นเป็นการช่วยให้จิตใจแน่วแน่ มีสติรู้ตัวว่ากำลังทำอะไร การเจริญ
ภาวนา แม้ส่วนใหญ่จะมุ่งความสุขทางธรรม แต่ก็ช่วยทำให้ความสุขทางโลก
เป็นไปได้นั่นเอง

ที่มา : หนังสือเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ หน้า ๕๑

คำถามกรอบที่ ๓

คำถาม

๑. สุโข ปุณฺณสุต อจฺจโย แปลว่าอะไร
๒. บุญ แปลว่าอะไร และทำได้กี่วิธี
๓. การให้ทาน ทำให้ผู้ที่ให้มีความรู้สึกอย่างไร

เฉลยอยู่หน้าถัดไปนะคะ

เฉลยกรอบที่ ๓

คำตอบ

๑. แปลว่า การสั่งสมบุญนำสุขมาให้
๒. แปลว่า ความดีงาม ทำได้ ๑๐ วิธี
๓. เป็นการขัดเกลาจิตใจ ทำให้จิตใจผ่องใส

ถ้าผิวย่าท่อนะจะกลับไป
ศึกษาเนื้อหาใหม่

กรอบที่ ๔

๔. ปุชโก ลภเต ปุชํ วนฺทโก ปฏฺวีวนฺทนํ : ผู้บูชาย่อมได้รับการบูชาตอบ ผู้ไหว้ย่อมได้รับการไหว้ตอบบูชา หมายถึง การแสดงความเคารพบุคคลหรือสิ่งที่มีนัยถือ รวมตลอดไปถึงการยกย่องเทิดทูนด้วยความนับถือ และอาจขยายความไปถึงการยอมรับ การให้เกียรติและการเห็นความสำคัญ

การให้เกียรติ การยอมรับและการนับถือนี้เราควรเดินสายกลาง ไม่แสดงอาการพินอบพิเทาจนเกินควร ไม่กล่าววาจายกย่องสรรเสริญจน เกินงาม จะกลายเป็นการประจบสอพลอ ในการให้เกียรติผู้อื่นเราต้องให้เกียรติ ตนเองด้วย มิฉะนั้นคนจะเหยียดหยันและดูถูกเราในใจ เราไม่ดูถูกใครล่วงหน้า แต่ก็ไม่สรรเสริญใครล่วงหน้า เราควรทำตนให้เป็นคนสุภาพอ่อนโยน ไม่ดื้อหมิ่น หรือสรรเสริญคนโดยที่ยังไม่รู้จัก แต่แสดงออกทางกายและวาจาตามธรรมเนียม ประเพณีที่สังคมถือกันว่าเหมาะสม เช่น พบครูบาอาจารย์ก็ยกมือไหว้ พบคนรู้จักที่เป็นอาวุโสก็คารวะก่อน

ที่มา : หนังสือเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำถามกรอบที่ ๔

คำถาม

๑. ปูชโก ลภเต ปูช วนุทโก ปฏิวณฺทนี แปลว่าอย่างไร
๒. การแสดงความเคารพบุคคลหรือสิ่งที่มีนัยถ้อย
รวมตลอดไปถึงการยกย่องเทิดทูนด้วยความนับถือ
และอาจขยายความไปถึงการยอมรับการให้เกียรติและการเห็น
ความสำคัญ เราเรียกการกระทำเช่นนี้ว่าอย่างไร

เฉลยอยู่น้ำถัดไปนะคะ

เฉลยกรอบที่ ๔

คำตอบ

๑. แปลว่า ผู้บุช่าย่อมได้รับการบูชาตอบ ผู้ให้ย่อมได้รับการให้ตอบ
๒. การบูชา

ทำถูกหรือเปล่าคะ
ถ้าตอบถูกเก่งมากค่ะ

กรอบที่ 6

ข้อคิดที่ควรนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

๑. การศึกษาพุทธศาสนสุภาษิตทำให้ผู้ศึกษาสามารถนำไปเป็นคติเตือนใจในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
๒. การนำพุทธศาสนสุภาษิตไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต จะทำให้ชีวิตมีความเจริญรุ่งเรืองไม่ตกไปในทางที่เสื่อมเสีย
๓. สังคมเกิดความสงบสุข มีความเจริญรุ่งเรือง และปัญหาสังคมต่าง ๆ ลดน้อยลง

ศึกษาเรื่อง พุทธศาสนสุภาษิตอย่า
ลืมนำข้อคิด
ไปใช้กับชีวิตประจำวันนะคะ

แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต

คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

๑. เหตุใดจึงกล่าวว่า “คนเรามีชีวิตเป็นอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับกรรมหรือการกระทำของเรา” ข้อความนี้สอดคล้องกับข้อใด
  - ก. เพราะกรรมเป็นสิ่งกำหนดชะตาชีวิต
  - ข. เพราะกรรมจะสนองแก่ผู้ที่กระทำไม่ดีเท่านั้น
  - ค. เพราะคนเรามีบาปจึงต้องเกิดมาเพื่อชดใช้กรรม
  - ง. เพราะเรามีกรรมเป็นของตน เป็นผู้รับผลของกรรมทั้งดีและชั่ว
๒. คำว่า “กल्याณการี กल्याณ ปาปการี จ ปาปกัม” มีคำแปลตรงกับข้อใด
  - ก. ทำความดีไว้ดีกว่า
  - ข. ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
  - ค. ควรทำตามคำสั่งของผู้ปรารถนาดี
  - ง. กรรมย่อมจำแนกสัตว์ คือ ย่อมให้ทรมานและประณิด
๓. คำว่า “การสั่งสมบุญ นำสุขมาให้” สอดคล้องกับข้อใด
  - ก. กมนุภา วุตตติ โลโก
  - ข. สุขโข ปุญญสุต อจฺจโย
  - ค. ปุชโก ลภเต ปุชฺ วนฺทโก ปฏินฺทนิ
  - ง. กल्याณการี กल्याณ ปาปการี จ ปาปกัม

๔. จุดมุ่งหมายของพุทธศาสนสุภาษิตว่า“จงเตือนตนด้วยตนเอง” คือข้อใด
- สอนให้เป็นคนรอบคอบ
  - สอนให้เป็นคนรู้จักปรับปรุงตนเอง
  - สอนให้เป็นคนรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา
  - สอนให้เป็นคนรู้จักพึ่งตนเองให้มาก พึ่งคนอื่นให้น้อย
๕. คำว่า “กุศล” หมายถึงข้อใดถูกต้องที่สุด
- ความดี
  - ความสุข
  - ความสบายใจ
  - ความสบายกาย
๖. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง
- กรรมทำให้เป็นคนดี
  - กรรมทำให้เป็นคนชั่ว
  - ชีวิตของคนเป็นไปตามกรรม
  - ชีวิตของคนเป็นผลของกรรมดี
๗. “สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม” สัมพันธ์กับข้อใด
- ความชั่วไม่ทำเสียเลยดีกว่า
  - กรรมให้ผลเฉพาะในชาติหน้า
  - กรรมที่ทำแล้วจะดีหรือชั่วอยู่ที่ผลของกรรม
  - เรามีกรรมเป็นของตน เป็นผู้รับผลของกรรม
๘. พระพุทธศาสนาสอนว่า คนที่ยังไม่หมดสิ้นซึ่งกิเลส เมื่อตายไปแล้วต้องเกิดใหม่ ใครจะได้ไปเกิดที่ใดนั้น ย่อมเป็นไปตามกรรมที่ตนทำไว้ เช่น ผู้ทำไม่ดีอาจไปเกิดในนรก ผู้ทำความดีอาจไปเกิดในสวรรค์ ดังนั้น หากต้องการไปเกิดในสวรรค์ เราควรปฏิบัติอย่างไร
- ปฏิบัติตนตามศีล ๕
  - ปฏิบัติตนตามหลักอริยสัจ ๔
  - ปฏิบัติตนตามแบบอย่างครู อาจารย์
  - ปฏิบัติตนเพื่อให้ทุกข์แก่ผู้อื่นน้อยที่สุด

๘. คำว่า“อามิสบูชา” หมายถึงข้อใด

- ก. การบูชาด้วยอาการนอบน้อม
- ข. การบูชาด้วยวัตถุสิ่งของ
- ค. การแสดงออกถึงความรู้สึกรัก
- ง. การบูชาด้วยการปฏิบัติ

๑๐. “บุญกิริยาวัตถุ” คือวิธีการทำบุญที่คนทั่วไปมักจะให้ความสำคัญ ประกอบด้วยอะไรบ้าง

- ก. ทำบุญด้วยการให้ ด้วยการรักษาศีล และด้วยการเจริญภาวนา
- ข. ทำบุญด้วยการยินดีในความดีของผู้อื่น ด้วยการฟังธรรมหาความรู้ และด้วยการให้
- ค. ทำบุญด้วยการอ่อนน้อม ด้วยการรับใช้ และด้วยการเกลี้ยความดีให้คนอื่น
- ง. ทำบุญด้วยการสั่งสอนธรรมให้ความรู้ ด้วยการทำความเห็นให้ตรง และด้วยการรักษาศีล

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน**เรื่อง พุทธศาสนสุภาษิต**

๑.	ง
๒.	ข
๓.	ข
๔.	ง
๕.	ก
๖.	ค
๗.	ง
๘.	ก
๙.	ข
๑๐.	ก

บรรณานุกรม

กรมศาสนา. กระทรวงวัฒนธรรม. คู่มือครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, ๒๕๔๘.

กวี วรกวินทร์และคณะ. คู่มือครู แผนการจัดการเรียนรู้สองแนวทางที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ . กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.),
๒๕๔๘.

ถาวร จิวาลักษณ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้
เรื่อง มารยาทชาวพุทธที่เกี่ยวกับศาสนพิธี. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
๒๕๔๗.

บุญมี แท่นแก้ว. ประเพณี และพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์,
๒๕๔๗.

ปรีศนพงศ์ บัวช่วย. การศึกษาค้นคว้าอิสระ. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง พระพุทธศาสนา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๗.

วิทย์ วิศทเวทย์ ,เสฐียรพงษ์ วรรณปก. หนังสือเรียนพระพุทธศาสนาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒
กรุงเทพฯ : บริษัทอักษรเจริญทัศน์ จำกัด, ๒๕๔๘.

ประชิด สกุนะพัฒน์. ศาสนพิธี. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงดาว, ๒๕๔๘.

อมรา รอดดารา คู่มือ และแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ
วัฒนธรรมพระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทย
วัฒนาพานิช จำกัด.

ศศินันท์ บุญประสิทธิ์ , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อำนาจ รุจิราวรรณและคณะ. ชุดกิจกรรมการ
เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศาสนา ศีลธรรมจริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาคุณภาพ
วิชาการ (พว.), ๒๕๔๔.

พระพรหมญาณคุณากรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม.
พิมพ์ครั้งที่ ๑๓. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

พระมหาสมบัตติ รวดเร็ว . การศึกษาค้นคว้าอิสระการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
โดยโครงการเรื่อง เทศกาลและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
วิทยาลัย . สุรินทร์ : จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์ , ๒๕๔๘.

พระระพิน พุทธิศาโร , วีระชาติ นิ่มอนงค์. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน ศาสนา
ศีลธรรม จริยธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.),
๒๕๔๔.

พิราวรรณ น่วมบัณฑิต. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้และชุดฝึกคุณธรรม เรื่อง ศาสนพิธี. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม, ๒๕๔๗.

สุคนธ์ สีนพานนท์ และคณะ . คู่มือครูและแผนการจัดการเรียนรู้ พระพุทธศาสนา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ อักษรเจริญทัศน์ จำกัด, ๒๕๔๗.

สุวิวัตร จันทร์โสภา. สื่อการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรมพระพุทธศาสนา ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒. พิมพ์ครั้งที่ ๒ . กรุงเทพฯ :
บริษัทอักษรเจริญทัศน์ จำกัด, ๒๕๔๗.

อาภรณ์ อินเสมียน. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้โดยโครงการเรื่องอริยสัจ ๔. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,
๒๕๔๕.

ประวัติผู้จัดทำ

ชื่อ	นางสมปอง เขมะสัจจุกล
เกิด	๒๐ กรกฎาคม ๒๕๐๓
ที่อยู่ปัจจุบัน	๓๗๐ หมู่ ๘ ตำบลบ้านฝ้อ อำเภอบ้านฝ้อ จังหวัดอุดรธานี ๔๑๑๖๐ โทรศัพท์ ๐๘๖-๒๒๓๕๑๖๔
ดำรงตำแหน่ง ที่ทำงานปัจจุบัน	ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านฝ้อพิทยาสรรค์ อำเภอบ้านฝ้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต ๔
ประวัติการศึกษา	- พ.ศ. ๒๕๑๖ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗ โรงเรียนบ้านมูลกระบือ อำเภอกุฉิเยว จังหวัดชัยภูมิ - พ.ศ. ๒๕๑๘ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนชุมแพศึกษา อำเภอุมแพ จังหวัดขอนแก่น - พ.ศ. ๒๕๒๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนกุณาศึกษา อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น - พ.ศ. ๒๕๒๓ ศึกษาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ
ความชำนาญการสอน	ปฏิบัติหน้าที่ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๖ - ปัจจุบัน